

בבית המשפט העליון

רע"ב 2669/10

בפני: כבוד השופט י' דנציגר

המבקש: שרון רווח

נגד

המשיבים: 1. מדינת ישראל
2. ועדת שחרורים

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט לעניינים
מנהליים בתל-אביב-יפו בעת"א 44119-02-10 שניתן על ידי
כבוד השופטים נ' אחיטוב, מ' דיסקין ור' בן-יוסף ביום
17.3.2010

בשם המבקש: עוה"ד א' עובדיה

בשם המשיבים: עוה"ד י' ברט

החלטה

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט לעניינים מנהליים בתל-אביב-יפו
(כבוד השופטים נ' אחיטוב, מ' דיסקין ור' בן-יוסף) בעת"א 44119-02-10 מיום
17.3.2010.

העובדות הצריכות לעניין והליכים קודמים

1. המבקש הינו אסיר שהורשע ביום 12.7.2006 בעבירה של אינוס שבגינה נגזר
עליו עונש של ארבע שנות מאסר בפועל, שמונה עשר חודשי מאסר על תנאי ותשלום
פיצוי לקורבן העבירה בסך של 80,000 ש"ח.

2. מהכרעת הדין עולה כי בשעה שחזר עם ידידתו לירושלים מבילוי משותף בתל
אביב, סטה מהדרך ואנס אותה באלימות, תוך שהוא מאיים שישבור את מפרקתה, על
אף שהבהירה כי אינה מעוניינת שיגע בה ועל אף התנגדותה הפיסית למעשיו.

3. מועד שחרורו המנהלי של המבקש הוא ביום 19.3.2011, וביום 19.11.2009 יסיים לרצות שני שלישים מתקופת מאסרו.

4. ביום 24.2.2010 התכנסה וועדת השחרורים לפי חוק שחרור על-תנאי ממאסר, התשס"א-2001 (להלן בהתאמה: הוועדה או וועדת השחרורים ו-החוק) לדיון בעניין שחרורו המוקדם של המבקש על-תנאי. לפני הוועדה הוצגו תוכנית השיקום מטעם הרשות לשיקום האסיר, חוות דעת של גורמי הטיפול בשירות בתי הסוהר וחוות דעת מטעם המרכז לבריאות הנפש.

5. לפני הוועדה טענה המשיבה 1 (להלן: המשיבה) כי אין מקום לשחרורו המוקדם של המבקש בשל חומרת העבירה שבוצע, בשל העובדה כי לא עבר טיפול ייעודי לעברייני מין וכי לא שילם את הפיצוי שנקבע כי עליו לשלם לקורבן. כן נטען על ידי המשיבה כי האחריות שנוטל המבקש למעשיו הינה אחריות פורמאלית בלבד, וכי התוכנית שהציגה הרשות לשיקום האסיר הינה לתקופה של שנה בלבד בעוד תקופת הרישיון עולה על שנה.

6. המבקש טען כי הוא לוקח אחריות על מעשיו וכי הפנים את חומרתם. כן נטען כי הוא אינו משתתף בטיפול ייעודי לעברייני מין מאחר שגורמי הטיפול בשירות בתי הסוהר סברו כי אין מקום להשתתפותו בטיפול זה. כן עמד המבקש על התנהלותו התקינה במהלך תקופת מאסרו ועל עמידתו בתנאים בהם שוחרר לחופשות. באשר לאי תשלום הפיצוי לקורבן, טען המבקש כי החל משנת 2007 פנה למרכז לגביית קנסות בניסיון להגיע להסדר בעניין אך מגעיו לא צלחו, וכי אין ביכולתו לשלם את הפיצוי בעודו אסיר.

7. בסיום הדיון ניתנה החלטתה של וועדת השחרורים, בזו הלשון:

"בקצירת האומר ובהמשך לדיונים שהתקיימו, התרשמה הוועדה מההתקדמות שעשה האסיר בדרכו וגם תוכנית רש"א נראית כתוכנית ראויה.
עם זאת, אנו סבורים שעל האסיר להראות במעשים גלויים בתוספת לאמירות שיש בו רצינות ונכונות גם בנושא תשלום הפיצוי למתלוננת שממתינה מזה מספר שנים לקבלת הפיצוי.
הצעדים אותם פרט היום ב"כ האסיר כמו למשל מכירת המכונית של חמותו, ניתן היה לנקוט בהם קודם לכן ועל

כל פנים הגיע העת להראות בצעדים ממשיים התקדמות בשאלת תשלום הפיצוי.
 נזכיר לעניין זאת את סעיף 9(1) לחוק.
 ייתן וניתן לשבץ את האסיר גם בעבודה אך הדבר נתון לשיקול דעת גורמי בית הכלא ולאפשרויות המתקיימות באותו בית כלא.
לסיכום, אנו סבורים שעל מנת שהאסיר ימשיך בדרך הטיפולית עוד כברת דרך, ועל מנת שיפעל לקידום תשלום הפיצוי יידחה הדיון לעוד שלושה חודשים למועד שיקבע על ידי מזכיר הוועדה" [ההדגשה אינה במקור - י.ד.]

8. על החלטה זו הגיש המבקש עתירה לבית המשפט לעניינים מנהליים. בעתירתו טען כי החלטת הוועדה, שלטענתו נשענה רק על העובדה כי לא שילם את הפיצוי שהוטל עליו לשלם לקורבן העבירה, נגועה בחוסר סבירות קיצונית ואינה מתיישבת עם עקרונות שוויון וצדק. בהקשר זה טען העותר כי הוועדה לא הביאה במכלול שיקוליה כי מצבם הכלכלי הקשה של המבקש ושל משפחתו הוא שמונע את תשלום הפיצוי לקורבן וכי המבקש ניסה להגיע להסדר בעניין תשלום הפיצוי. כן עמד המבקש על המלצת המרכז לבריאות הנפש לשחרר את המבקש בכפוף לתוכנית הרשות לשיקום האסיר.

9. המשיבה טענה כי אי תשלום הפיצוי לקורבן לא היה השיקול היחיד בבסיס החלטת הוועדה. כן נטען על ידי המבקשת כי עצם היותו של המבקש במאסר ומצבם הכלכלי הקשה שלו ושל משפחתו אינם מהווים סיבה מספקת לאי תשלום הפיצוי. עוד נטען כי מחוות הדעת של המרכז לבריאות הנפש עולה כי רמת המסוכנות של המבקש נמוכה עד בינונית וכי המבקש לא עבר טיפול ייעודי לעברייני מין במהלך המאסר.

10. בית המשפט לעניינים מנהליים עמד על המידע שהיה מצוי לפני הוועדה, על החלטת הוועדה והנימוקים לה. כן עמד בית המשפט על התרשמות העובדת הסוציאלית כעולה מחוות הדעת שהוגשה, על עברו הפלילי של המבקש ועל חוות הדעת מטעם המרכז לבריאות הנפש. בנוסף, נתן בית המשפט את דעתו לעובדה כי המבקש לא עבר טיפול ייעודי לעברייני מין. בית המשפט לעניינים מנהליים קבע כי בעקבות הטיפול שעבר המבקש, הוא הגיע לתובנות חלקיות בלבד וכי הוא זקוק לטיפול מעמיק משעבר עד כה. נוכח כל זאת, קבע בית המשפט לעניינים מנהליים כי לא נפלה טעות בהחלטת הוועדה וכי החלטתה סבירה.

מכאן בקשת רשות הערעור שלפניי.

טענות המבקש

11. המבקש טוען כי החלטת וועדת השחרורים נשענת על אי תשלום הפיצוי לקורבן העבירה ועל נימוק זה לבדו, וכי הוועדה טעתה כאשר נמנעה מלבחון את הסיבות שמנעו מהמבקש לשלם את הפיצוי: אי יכולתו להשתכר במהלך מאסרו. נוכח זאת טוען המבקש כי החלטת הוועדה איננה סבירה ופוגעת באינטרס הציבורי לשיקום עבריינים שכן היא מעודדת אסירים מיעוטי יכולת שלא להשתלב באפיקי שיקום שכן בהעדר עמידה בקנסות או בפיצויים שהושטו עליהם - לא יזכו לניכוי תקופת שליש ממאסרם.

עוד טוען המבקש כי החלטת הוועדה מפלה בין אסירים על רקע מצבם הכלכלי וכי החלטת הוועדה פוגעת בקורבן, שכן דחיית שחרורו של המבקש דוחה את תשלום הפיצוי לקורבן בהעדר יכולת השתכרות של המבקש במהלך שהותו בכלא.

באשר לפסק הדין של בית המשפט לעניינים מנהליים טוען המבקש כי בית המשפט שם עצמו בנעלי הוועדה במקום לבחון את סבירות החלטה הוועדה ואת שיקול הדעת שהפעילה. בהקשר זה טוען המבקש כי בפסק הדין נזכרים שיקולים רחבים ומגוונים מאלו של הוועדה וכי אין בכך כדי לרפא את הפגמים שנפלו בהחלטת הוועדה.

לבסוף טוען המבקש כי בקשתו מעלה שאלה עקרונית בנוגע למניעת שחרור אסיר כאשר השיקול היחיד שנשקל כנגד השחרור הוא אי תשלום הפיצוי שנקבע בגזר הדין, ומבלי שנבחנה הסיבה לאי התשלום. כן טוען המבקש כי השאלה האם מניעת השחרור המוקדם לא מביאה להרעת מצבם של הזכאים לפיצוי מהווה אף היא שאלה עקרונית המקימה עילה למתן רשות ערעור.

טענות המשיבה

12. המשיבה טוענת כי אין מקום ליתן רשות ערעור, שכן הבקשה כולה עוסקת בבחינת הנסיבות הקונקרטיות בענייננו של המבקש ואינה מעוררת שאלה משפטית חשובה או בעלת השלכות רחבות.

לגופו של עניין, סומכת המשיבה את ידיה על החלטת וועדת השחרורים ועל פסק דינו של בית המשפט לעניינים מנהליים וטוענת כי המבקש לא הרים את הנטל המוטל עליו להוכיח כי הוא ראוי לשחרור מוקדם וכי לא נשקפת משחרורו המוקדם

סכנה לשלום הציבור. ביחס לאי תשלום הפיצוי לקורבן העבירה טוענת המבקשת כי עניין זה היה אחד מן השיקולים שבחנה הוועדה וכי תשלום הפיצוי עשוי להוות ראשית ראייה להפנמת המבקש את חומרת מעשיו ואת הצורך שלו בטיפול.

דיון והכרעה

13. דין בקשת רשות הערעור להידחות. במסגרת הבקשה שלפניי מתבקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט לעניינים מנהליים בעתירה נגד החלטת ועדת השחרורים לפי סעיף 3 לחוק. רשות כאמור תינתן כאשר מתגלית בעיה משפטית או נושא אחר בעלי חשיבות כללית המצדיקים דיון בגלגול שלישי [ראו: רע"ב 7/86 וייל נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 26.6.1986) (להלן: עניין וייל), וכן ראו למשל: רע"ב 205/08 עסילה נ' שירותות בתי הסוהר (לא פורסם, 24.6.2008); רע"ב 10131/09 אוחננוה נ' מדינת ישראל-שירותות בתי הסוהר (לא פורסם, 25.2.2010); רע"ב 2568/10 ג'ית (אלן) נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 12.4.2010)]. אף לדעת הנוקטים במבחן מרחיב ביחס לבקשות רשות ערעור על פסקי דין בעתירות אסירים, רשות ערעור על עתירות מהסוג שלפניי - להבדיל מעתירות אסיר בהתאם לסעיף 62א(א) לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971 - תיבחן על פי המבחן שנקבע בעניין וייל [ראו למשל רע"ב 425/09 פריניאן נ' פרקליטות המדינה (לא פורסם, 11.3.2009), פסק דינו של השופט א' גרוניט]. יש שהביעו את הדעה כי יש מקום ליתן רשות ערעור בבקשות רשות ערעור מהסוג שלפניי אף כאשר עסקינן "בנושאים אנושיים" אף אם אלו "אינם ברום הבעיות המשפטיות והציבוריות" [ראו: רע"ב 6687/09 אביטל נ' שירותות בתי הסוהר (לא פורסם, 24.8.2009), סעיף י"א להחלטתו של השופט א' רובינשטיין].

14. המקרה שלפניי אינו מעורר שאלה משפטית או נושא בעל חשיבות כללית, על אף ניסיונו של המבקש לעטות על בקשתו ארשת כללית ועקרונית. איני מקבל את טענת המבקש לפיה השיקול היחידי שעמד בבסיס החלטת הוועדה היה אי תשלום הפיצוי לקורבן על ידי המבקש. כעולה מפרוטוקול הדיון לפני הוועדה, בעניינו של המבקש התקיימו דיונים בעבר, ובדיון שהתקיים קודם למתן החלטת הוועדה הוצגו לוועדה כל הנתונים הרלבנטיים לקבלת החלטתה. כמו כן, מהחלטת הוועדה עולה במפורש כי נתונים אלו נשקלו על ידה, וכי הטעמים לדחיית בקשתו של המבקש בשלב זה הם אי תשלום הפיצוי לקורבן העבירה, אך גם התרשמות הוועדה כי על המבקש לעבור כברת דרך טיפולית נוספת. בנסיבות אלה, נשמט הבסיס תחת טענתו של המבקש כי אי תשלום הפיצויים היה הטעם היחידי לדחיית בקשתו לניכוי שלישי מתקופת מאסרו.

15. אף לגופו של עניין, איני רואה מקום להתערב בפסק דינו של בית המשפט לעניינים מנהליים. החלטתו שלא להתערב בשיקול דעתה של וועדת השחרורים עולה בקנה אחד עם ההלכה לפיה בית המשפט לא ימיר את שיקול דעתו בשיקול דעתה של וועדת השחרורים ויתערב בהחלטתה רק אם שוכנע כי זו חורגת באופן ממשי ממתחם הסבירות [ראו: בג"ץ 89/01 הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל נ' ועדת השחרורים, בית הסוהר מעשיהו, פ"ד נה(2) 838, 871 (2001)]. אציין כי איני מקבל את טענת המבקש לפיה בנימוקים שנתן בית המשפט לעניינים מנהליים יש כדי ללמד כי הוא שם את שיקול דעתו במקום שיקול דעתה של הוועדה. אכן, ייתכן שהנימוקים שהובאו בפסק הדין הובאו בצורה רחבה יותר מאשר בהחלטת וועדת השחרורים, אך איני סבור כי הם עולים כדי המרת שיקול הדעת של הוועדה בשיקול דעתו של בית המשפט לעניינים מנהליים.

16. זאת ועוד. ככלל, אין לאסיר זכות קנויה לשחרור על-תנאי ממאסרו, ועליו לשכנע את הרשות המוסמכת כי הוא ראוי לשחרור וכי שחרורו אינו מסכן את שלום הציבור [ראו: רע"ב 6284/09 פלוני נ' ועדת השחרורים (לא פורסם, 3.9.3009), פסקה 5 להחלטתה של השופטת א' חיות והאסמכתאות הנזכרות שם]. השיקולים שעל וועדת השחרורים לשקול בבואה לבחון בקשה של אסיר לשחרור על-תנאי, נקבעו בסעיפים 8 עד 12 לחוק. ככלל זאת על הוועדה לשקול את האמור בחוות הדעת מטעם שירות בתי הסוהר ומטעם הרשות לשיקום האסיר. כאשר נגזר על האסיר תשלום פיצוי בגין העבירה בה הורשע, על הוועדה לשקול האם פיצוי זה שולם, ואם לא שולם - מה הסיבות לכך. בנוסף, כאשר מדובר באסיר המרצה עונש מאסר בגין עבירת מין, על הוועדה לקבל חוות דעת של מרכז בריאות הנפש שלפיה האסיר אינו מסוכן לציבור. כאשר חוות דעת זו קובעת כי האסיר מסוכן לציבור במידה כלשהי אך ניתן לשחררו בתנאי שיקבל טיפול או בתנאי אחר, רשאית הוועדה לשחררו בכפוף לקביעת תנאי שחרור, וזאת מטעמים מיוחדים ואם סברה כי אין בכך סיכון לציבור.

17. כעולה מפרוטוקול הדיון לפני הוועדה, הוצגו לפני הוועדה הנתונים הבאים: אופי העבירה שביצע המבקש; עברו הפלילי; מצבו המשפחתי; ההליך הטיפולי שעבר; והתנהלותו במהלך מאסרו. הוועדה בחנה את ההתקדמות הטיפולית של האסיר; את הדו"ח הסוציאלי בעניינו של האסיר; את המלצות המרכז לבריאות הנפש ואת התכנית שהציעה הרשות לשיקום האסיר. כמו כן בחנה הוועדה את הסיבות שבגינן טרם שילם המבקש את הפיצוי לקורבן. הוועדה סברה כי במועד הדיון טרם בשלה העת לשחרר את המבקש ברישיון, שכן על האסיר להוכיח כי התקדם עוד ככרת דרך בטיפול, ולהראות "במעשים גלויים" כי בכוונתו לשלם את הפיצוי לקורבן. הוועדה הגיעה להחלטתה, אם

כן, לאחר בחינת השיקולים אותם התווה המחוקק בחוק, וללא חריגה מהם. ויודגש: החלטת הוועדה לא סתמה את הגולל על האפשרות כי המבקש ישוחרר ברישיון, אלא נקבע כי עניין זה ייבחן בשנית בתוך שלושה חודשים ממועד מתן החלטת הוועדה, על מנת לבחון את התקדמותו של המבקש כאמור. איזון זה אליו הגיעה הוועדה אינו תורג ממתחם הסבירות ואינו מקים עילה להתערבות בית משפט זה בהחלטת הוועדה.

ניתנה היום, ט"ו אייר תש"ע (29.4.2010).

ש ו פ ט